

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2023, č. j. 41 A 3/2023-20,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá v záhlaví označené usnesení Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“). Tímto usnesením krajský soud zamítl stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků (výrok I.) i jeho návrh na ustanovení zástupce (výrok II.) a stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě 15 dnů (výrok III.) a k odstranění vad žaloby (výrok IV.).

[2] V řízení o žalobě se stěžovatel domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 12. 2022, č. j. MSP-272/2022-OSV-OSV/2, ze dne 3. 1. 2023, č. j. MSP-251/2022-OSV-OSV/2, ze dne 3. 1. 2023, č. j. MSP-305/2022-OSV-OSV/2, ze dne 4. 1. 2023, č. j. MSP-177/2022-OSV-OSV/2, ze dne 4. 1. 2023, č. j. MSP-317/2022-OSV-OSV/2. Těmito rozhodnutími byla zamítnuta stěžovatelova

odvolání a potvrzena rozhodnutí Okresního soudu v Kutné Hoře ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 26 Si 38/2022, ze dne 5. 4. 2022, sp. zn. 26 Si 32/2022, a rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2022, sp. zn. Si 13/2022, ze dne 22. 2. 2022, sp. zn. Si 66/2022, a ze dne 30. 3. 2022, sp. zn. Si 115/2022. Těmito rozhodnutími byly odmítnuty stěžovatelovy žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Současně s podáním žaloby stěžovatel požádal, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a navrhl, aby mu krajský soud ustanovil zástupce.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[3] Krajský soud zamítl jak stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků, tak jeho návrh na ustanovení zástupce. Konstatoval, že osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), může soud odeprít pro povahu vedeného sporu či sporů. V posuzované věci byla krajskému soudu známa procesní aktivita stěžovatele, který inicioval desítky sporů s mizivou úspěšností. Ačkoliv krajský soud v některých jiných věcech stěžovateli osvobození od soudních poplatků přiznal, nyní tak postupovat nebylo možno. Ostatně byl stěžovatel již v jiné věci upozorněn, že vzhledem k narůstajícímu počtu jeho nesrozumitelných žalob, ze kterých není na první pohled zřejmý vztah požadovaných informací k jeho životní sféře, se nemůže spoléhat na to, že bude i nadále osvobozován od soudních poplatků ve všech případech. Krajský soud dále konstatoval, že u rozhodnutí týkajících se svobodného přístupu k informacím nelze rozumně předpokládat, že by mohla mít bezprostřední dopad na životní sféru stěžovatele, a zároveň nejsou dány žádné konkrétní okolnosti, z nichž by vyplývalo, že by takový dopad v případě stěžovatele hrozil. Stěžovatel ani rámcově nevymezil povahu požadovaných informací ani nenastínil, proč jím požadované informace spadají do kategorie těch, které se týkají jeho osobní sféry. Ani z napadených rozhodnutí nevyplývalo, že by informace požadované stěžovatelem mohly mít zásadní dopad do stěžovatelovy životní sféry. S ohledem na to stěžovateli nebylo možno přiznat osvobození od soudních poplatků, ačkoliv bylo nutno připustit, že stěžovatel dostatečné prostředky pro zaplacení soudního poplatku nemá. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil podmínky pro osvobození od soudních poplatků, krajský soud zamítl též jeho návrh na ustanovení zástupce.

III. Kasační stížnost

[4] Stěžovatel proti usnesení krajského soudu brojí kasační stížností a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud výroky I. a II. změnil tak, že se stěžovatelovy návrhy nezamítají. Uvedl, že žalovaný v rámci korupce a zločinného spolčení porušil jeho ústavní práva a zasahoval do nezávislosti soudů. Jelikož okolnosti korupce nejsou úmyslně šetřeny Policií České republiky a státním zastupitelstvím, jediné podáním žaloby byl stěžovatel schopen získat důkazy o korupci a zločinném spolčení. Krajský soud jednal v rámci politické objednávky tak, aby věc nebyla projednána, a stěžovatel tak nemohl prokázat praktiky žalovaného vůči jeho osobě. Dále stěžovatel uvedl, že na zaplacení soudního poplatku nemá dostatek prostředků.

[5] Vyjádření žalovaného Nejvyšší správní soud nepožadoval.

pokračování

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost byla podána včas a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné. Ohledně otázky placení soudního poplatku a splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. v podobě povinného zastoupení stěžovatele advokátem Nejvyšší správní soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž Nejvyšší správní soud nepožadoval.

[7] Z citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již bylo uvedeno výše. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem splněna být nemusí, a Nejvyšší správní soud tedy zastoupení advokátem nepožadoval.

[8] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k meritornímu posouzení kasační stížnosti a přezkoumal napadené usnesení krajského soudu vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel, přičemž dospěl k následujícímu závěru.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. „účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno“. Osvobození od soudních poplatků představuje výjimku z pravidla, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu je na základě zákona zpoplatněna. Účelem je zejména ochrana účastníka řízení, který se nachází v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 6. 2012, č. j. 2 Ans 6/2012-12).

[11] Krajský soud v napadeném usnesení správně odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je nedostatek finančních prostředků na straně stěžovatele sice nezbytnou podmínkou pro přiznání osvobození od soudních poplatků (jejíž splnění v projednávané věci konstatoval), není však podmínkou jedinou. Nejvyšší správní soud konstatuje, že z mimořádné povahy osvobození od soudních poplatků vyplývá, že má bránit odeprání spravedlnosti z důvodu nemajetnosti osoby, která se s uznatelnými důvody domáhá soudní ochrany svých práv. Nicméně i když je účastník řízení nemajetný a bylo by namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu je soud odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede; o takový případ se jedná, vede-li

účastník řízení množství sporů týkající se poskytování informací, které nemají vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS). Osvobození od soudních poplatků totiž nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle jejich libosti. Smyslem osvobození od soudních poplatků je zajistit, aby nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně v případech, kdy určitá osoba nemá dostatek prostředků a přitom je na místě, aby soudní spor vedla (neboť jde o věc skutečně se dotýkající její životní sféry).

[12] Předně Nejvyšší správní soud upozorňuje, že nesdílí poněkud apriorní závěr krajského soudu, že „*u rozhodnutí tohoto typu [ve věcech týkajících se práva na informace] nelze rozumně předpokládat, že by mohla mít bezprostřední dopad na žalobcovu životní sféru*“. S posouzením stěžovatelova individuálního případu, jak jej provedl krajský soud, se však ztotožňuje. Ze stejnopisů napadených rozhodnutí založených ve spise krajského soudu vyplývá, že stěžovatel požadoval poskytnutí informací ohledně mentálních kompetencí soudních zaměstnanců, sdělení důvodu nesrozumitelnosti jeho žaloby v jiné věci, okolností týkajících se přítomnosti policie u „*zaměřování v čj 9C251/06*“, odstranění „*následků*“ soudních spisů, platu soudců, doby a míst působení konkrétních soudců a jejich příbuzenských vztahů. Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem krajského soudu, že z těchto rozhodnutí není patro, jak by mohly požadované informace dopadat do stěžovatelovy životní sféry. Stěžovatel sice tvrdí, že požadované informace potřebuje k prokázání praktik žalovaného vůči jeho osobě, korupce a zločinného spolčení orgánů veřejné moci, z kasační stížnosti však není zřejmé, v čem nezákonné praktiky vůči jeho osobě mají spočívat, a ani se z ní nepodává, jak by vůbec požadované informace mohly ke stěžovatelem tvrzenému účelu sloužit. Vzhledem k vymezení požadovaných informací tedy nelze mít za to, že jde o případy takového významu a naléhavosti, jež by vyžadovaly, aby bylo stěžovateli umožněno vedení takových sporů na náklady státu.

[13] Nejvyšší správní soud rovněž zohlednil, že stěžovatel byl v dřívějších soudních řízeních opakovaně poučen o podmínkách pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení ve správním soudnictví.

[14] Protože u stěžovatele nebyly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, krajský soud také správně zamítl stěžovatelův návrh na ustanovení zástupce, neboť podle § 35 odst. 10 s. ř. s. je naplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků podmínkou pro ustanovení zástupce.

V. Závěr a náklady řízení

[15] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl úspěšný, a nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

pokračování

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 12. dubna 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu